

KAMEN Z NAPISOM Z VINTARJEVCA PRI LITIJ

VIDA STARE

Narodni muzej, Ljubljana

Gradišče nad Vintarjevcem¹ je strma vzpetina, podobna ozkemu grebenu, ki leži severovzhodno nad vasjo Vintarjevec. Ta greben je eden od severozahodnih obronkov zgornjega dela doline Črnega potoka, ki se pri Šmartnem pri Litiji združi s potoki Kostrevnico, Reko in Jablanškim potokom, njihove vode pa se zlivajo pri Litiji v Savo. Na Gradišču je bila utrjena naselbina z nasipom na zahodni, južni in vzhodni strani. Na severni strani pa vzpetina tako strmo pada v dolino, da na tem delu ni bilo nasipa, temveč le ozka terasa, ki se organsko vključuje v vzhodni, južni in zahodno obrambni sistem. Na platoju je bilo v času njegove poselitve več stavb. Osem so jih odkrili leta 1951 in v njih našli bogate arheološke ostaline.²

V hiši VII je ležal v globini 165 cm pod današnjo površino fragment drobno zrnatega sivkasto rdečega peščenca. Kamen je bil verjetno ploščat, ovalne oblike z umetno glajeno površino. Na zglajeni površini so bile vrezane vénetske pismenke v dveh vrstah. Zgornja zaradi preloma ni čitljiva, v spodnji pa, mislim, lahko beremo: Velikost fragmenta je $4,6 \times 3,0$ cm in je inventariziran v Narodnem muzeju pod številko P 8587 (sl. 1). Kakšnemu predmetu je fragment peščenca pripadal, do sedaj ni ugotovljeno, gre pa verjetno za nek večji ploščat kamen, na katerem je bil vrezan napis neznane vsebine in vénetskega izvora.

Tudi časovna opredelitev predmeta je otežkočena, ker se je življenje na naselbini odvijalo skozi daljše obdobje, kot kažejo stratigrafija stavb in posameznih odsekov obrambnega nasipa, pa tudi najdbe same. Najstarejše najdbe sodijo v časovni okvir poznega Ha C in zgodnjega Ha D obdobja, najmlajše pa bi mogli, sledeč novcem Antonina Pija in Marka Avrelija, opredeliti v drugo polovico 2. stoletja n. š. Naselbina bi potemtakem utegnila obstajati okoli 700 let.

¹ Sistematsko izkopavanje na Gradišču nad Vintarjevcem je bilo leta 1951. Za SAZU je izkopaval dr. F. Starč s sodelovanjem študentov arheološkega in zgodovinskega seminarja. Zahodno od Gradišča nad Vintarjevcem je pod Šumperkom leta 1936 izkopal J. Hauptman dva skeletna grobova s pridevki značilnimi za Ha D stopnjo. 30 m vzhodno od vintarjevske cerkve je neurje

razkrilo pot, pri čimer je prišel na dan ženski skelet s pridevki Ha D stopnje.

² Pri izkopavanjih leta 1951 je bilo odkritih osem hiš. Gradivo tega izkopavanja hrani Narodni muzej v Ljubljani in je inventarizirano od številke 8324 do 8660. Predmeti so neobjavljeni. V pripravi je katalog gradiva z dokumentacijo o izkopavanju.

Kamen z napisom z Vintarjevca pri Litiji

DER STEIN MIT INSCHRIFT AUS VINTARJEVEC BEI LITIJA

Zusammenfassung

Der Ringwall über Vintarjevec ist eine steile, einem schmalen Kamm ähnliche Anhöhe, die sich über dem Dorf Vintarjevec erhebt. Im Ringwall befand sich eine befestigte, mit einem Wall an der West-, Süd- und Ostseite umgebene Siedlung. An der Nordseite fällt das Gelände steil talwärts ab und in diesem Teil gab es keinen Wall. Auf dem Plateau standen zur Zeit der Besiedlung mehrere Gebäude. Acht davon wurden im Jahr 1951 freigelegt und darin reiche archäologische Überreste gefunden. Im Haus VII lag in einer Tiefe von 165 cm unter dem gegenwärtigen Niveau das Fragment eines feinkörnigen grau-rötlichen Sandsteins. Der Stein war vermutlich flach, von ovaler Form mit künstlich geglätteter Oberfläche. In der geglätteten Oberfläche sind Überreste von venetischen, in zwei Zeilen angeordneten Buchstaben. Die obere Zeile ist beschädigt, in der unteren können wir folgendes sehen: R¹IX

Der Stein ist $4,6 \times 3,0$ cm gross und ist im Narodni muzej (Nationalmuseum) in Ljubljana unter der Nummer P 8587 inventarisiert (**Abb. 1**). Es ist nicht festgestellt, zu was für einem Objekt das Fragment gehörte, die eingeritzte Inschrift dürfte venetisch sein. Die Zeiteinordnung ist dadurch erschwert, dass die ältesten Funde aus der Siedlung in den Rahmen des späten Ha C und des frühen Ha D-Horizonts gehören, die jüngsten dagegen in die zweite Hälfte des 2. Jahrhunderts u. Z. (Münze des Marcus Aurelius und des Antoninus Pius).